

niet groepsgewijs, maar wel is er in de stemmenverdeeling evenwicht tusschen de partijen. Zelfs de beruchte onpartijdige voorzitter ontbreekt. Zeer juist gedacht. Maar wat beteekent dat anders dan dat onder het mom van Kamers het karakter van twee contracteerende partijen is behouden? — Ik acht dat van de Commissie juist geoordeeld, maar als ik dan toch op de punt van de naald bezien, op burgerrechtelijk terrein blijf, waarom niet royaal dat karakter gehandhaafd, hetwelk aan de regelen, die uit het overleg voortspruiten, juist de groote beteekenis van levend volksrecht, levend bedrijfsrecht verleent? —

Intusschen het is mogelijk den schijnbaar korteren weg te kiezen, bij de wet Kamers in het leven te roepen. Dat doet de Commissie-Molengraaff. En zoo rijst de tweede vraag: wat is haar taak? —

Die vraag is van primordiaal belang. In de bedrijven, waarin meer nog dan in den staat het gezonde evenwicht tusschen macht en recht is vereischt, omdat een bedrijf — en dat geldt zeker het zeevaartbedrijf in Nederland — bijna aldoor in economischen nood is, in de bedrijven wordt heden ten dage om het evenwicht tusschen macht en recht gestreden. Ik kan mij een poging tot oplossing denken, die aan de partij der ondergeschikten een eigen vertegenwoordiging geeft. Dat is in Duitschland gedaan voor de grootere ondernemingen, in de Betriebsräte. Aan die oplossing zijn meerdere rechtsvragen verbonden, die, om slechts één enkel voorbeeld ter bepaling der gedachten te noemen, het Reichsgericht in Duitschland er toe hebben geleid om uit te spreken, dat in geval van storing der werkzaamheden der onderneming, de gevolgen niet slechts den drager der onderneming, den eigenaar, treffen, maar ook het geheel der werknemers, d. w. z. dat vermogensrechtelijke consequenties worden verbonden aan de door het recht erkende eenheid der onderneming. Zulk een vertegenwoordiging tegenover de dragers van macht en gezag, beoogend bepaalde bevoegdheden te binden aan medewerking dier vertegenwoordiging, ook voor een bedrijf niet gansch ondenkbaar, beoogt de commissie-Molengraaff niet. Zij brengt een vertegenwoordiging waar de representanten beider groepen dadelijk in één verband en in één orgaan worden vereenigd. Dat beteekent in beginsel, dat omtrent bepaalde zaken beslissingen zullen worden genomen, waartegenover de eene partij zich anders verhoudt dan de andere, omdat elke groep krachtens het doel dat zij najaagt,